HANDBOEK GEWELDLOZE KRACHT

VOOR EEN VREDEVOLLE SAMENLEVING

MAAK ONZE WERELD VEILIGER, VERMINDER ELK GEWELD !

GEBRUIK EEN GEWELDLOZE AANPAK !

H A R T E L IJ K D A N K

VOORTGANGSBUDGET HANDBOEK GEWELDLOZE KRACHT

In 2009 en 2010 vroegen we om donaties ter ondersteuning van de vele kosten die in de beginfase van de publicatie van het Handboek Geweldloze Kracht gemaakt moesten worden. In een vrij korte periode kwamen we royaal boven het streefbedrag van € 10.000,- uit. De volgende bijdragen werden ontvangen, waarvoor we ieder hartelijk willen bedanken.

AcentrA Promotions: 125; B.: 125; B.: 125; C.: 200; F.: 500; G.: 150; H.: 3000; H.: 250; K.: 150; Theo Lieverse: 1000; Stichting Blauwe Iris: 1500; Stichting Lindenhof (*): 2500; M.: 200; P.: 125; Klaas Pranger en Jo Schoenmakers: 125; R.: 1000; S.: 150; W.: 125
= totaal € 11.350,00.

(*) Opdat dit handboek vooral ook veel jongeren mag inspireren
tot een levenswijze die alle levende wezens respecteert
en het besef doet toenemen dat alles met elkaar verbonden is.

- - - - - - - - -

Veel dank ook aan:

Mevrouw Maaike van Weeren, die op vrijwillige basis
een aanzienlijk deel van het Handboek in het Engels heeft vertaald.

- - - - - - - - -

De donateurs van onze organisatie bedanken we voor hun
jaarlijkse financiële bijdrage voor ons werk, zodat onder meer
dit Handboek gepubliceerd kon worden.

- - - - - - - - -

(Copyright Foto voorkant: ANP-foto via Hollandse Hoogte, Amsterdam, april 2000.)

A: Achter dit voorblad

HANDBOEK GEWELDLOZE KRACHT VOOR EEN VREDEVOLLE SAMENLEVING

A) Voorblad, openingspagina's, inhoud, trefwoorden

B) 166 Inspirerende personen van de geweldloze beweging

C) Belangrijke organisaties van de geweldloze beweging

D) Beginselen, middelen en methoden van de geweldloze beweging

E) Kernpunten vredesvaardigheden voor het dagelijks handelen en samenleven (leefstijl, omgangskunde, burgerschap), bekeken vanuit een geweldloze benadering

F) Vreedzame conflicthantering (persoonlijk, sociaal, regionaal, nationaal, internationaal en voorlichting, vorming, training, planning, dynamiek, tactiek, strategie)

G) Indrukwekkende voorbeelden van geweldloze acties en campagnes

H) Bijzondere gedichten, uitspraken en ideeën, foto's, songs, symbolen

I) Informatie over boeken, tentoonstellingen, spellen, films en voorstellingen etc.

J) Historische ontwikkelingen, belangrijke leerpunten, onderzoek, wensen, toekomst

K) Diversen

Stichting voor Actieve Geweldloosheid
Beweging voor Geweldloze Kracht en Vreedzame Conflicthantering
Postbus 288, 5280 AG Boxtel
e-mail: info@geweldloosactief.nl website: www.geweldlozekracht.nl

A

Openingspagina's

Voortgang

Inhoud

Hoe te bestellen

Voor Velen

Trefwoorden (volgen)

HANDBOEK GEWELDLOZE KRACHT
VOOR EEN VREDEVOLLE SAMENLEVING

VOORTGANG

Met veel enthousiasme, en optimisme, begonnen we in 2008 met het samenstellen van dit (los-bladige) Handboek. Het plan was: jaarlijks ongeveer 24 bladzijden (elk voor- en najaar ong. 12) publiceren in het Nederlands en tevens te werken aan een gedegen vertaling in het Engels.
Het doel: de belangrijkste informatie over de beginselen, methoden en doelstellingen van geweldloze kracht overzichtelijk samen te brengen en op een aparte website in het Engels ter beschikking te stellen aan ieder, waar ook ter wereld, die hier belangstelling voor heeft. De inschatting was dat dit in vijf jaar gerealiseerd kon worden.

Alles verliep volgens plan, maar gaandeweg bleek dat we meer materiaal hadden dan de ingeschatte 5 x 24 = 120 pagina's. Inmiddels begint de basisversie rond te komen, die daarna nog met losse aanvullingen uitgebreid wordt. (Op dit moment zitten we op **ong. 300 pag**.)
Met de vertaling in het Engels zijn we aardig op schema en vanaf volgend jaar gaan we de Engelstalige website openstellen. Hierdoor zal een **mondiaal naslagwerk** ontstaan **vol bruikbaar, inspirerend en up to date materiaal** voor onze samenleving en komende generaties. Dit maakt bovendien internationale uitwisseling over ideeën, wensen en ervaringen mogelijk.

INHOUD

Het Handboek heeft (juli 2019) de volgende pagina's en opzet:

A) **Openingspagina's, inhoud, trefwoorden:** A.3.1 t/m 4 inhoud (juni 2014 / juli 2019)

B) **166 Inspirerende personen van de geweldloze beweging:**
B.1.1 / 1.2 + B.3/4 en B.5/6 en B.7/8 (mei 2009, aangepast: april 2013, juli 2019)
B.2.1 / 2.2 Kwan Yin / Achnaton (april 2013)
B.2.3 / 2.4 Mozes / Jesaja (april 2013)
B.2.5 / 2.6 Lao Tse / Pythagoras (april 2013)
(wordt verder uitgebreid)

C) **Belangrijke organisaties van de geweldloze beweging:**
C.1/2 IFOR / International Fellowship of Reconciliation (mei 2009)
C.3/4 WRI / War Resisters' International (mei 2009)
(verder uit te breiden met ong. 50 voorbeelden)

D) **Beginselen, geschiedenis, theorieën, methoden en werking van geweldloze kracht:**
D.1.1 – D.1.10 **De basis van geweldloze kracht** (juni 2010)
Kringloop van het Leven; Geweldloze kracht en agressie; Geweldloze Kracht en geweldskracht; Woordgebruik; Sterke en zwakke geweldloosheid; Geweldloosheid als levensovertuiging; Geweldloosheid als strategie; Principiële en strategische keuze voor geweldloze conflictaanpak; Keuzes voor geweldloze kracht; Hoofdstromen 'geweldloze kracht' en 'geweldskracht' in opvattingen en handelen; Naar een vreedzamer, respectvoller en veiliger samenleving: Trek de Grens!

D.2.1 – D.2.4 **Geschiedenis van de geweldloze beweging** (juni 2010)
Ontwikkeling; Bart de Ligt (1883-1938); Peter Brock (1920-2006); Overzicht van de geschiedenis van geweldloze weerbaarheid.

D.3.1 – D.3.18 ***Theorieën over geweldloosheid*** *(juni 2010 / dec.2010) (Bron: Daniel Mayton)*
1) Filosofische visies 2) Antropologische visies 3) Sociologische visies
4) Psychologische visies 5) Politieke visies 6) Multidisciplinaire visies

D.4.1 – D.4.4 ***Methoden van geweldloze actie*** *(juni 2010) (Bron: Gene Sharp)*
Trouw blijven aan de methode; Risico's; Drie hoofdcategorieën;
198 Methoden van geweldloze actie

D.5.1 – D.5.33 ***Werking van geweldloze actie*** *(Bron: Gene Sharp)*
(juni 2010 / mei 2011 / dec.2012 / april 2013)
A) De basis leggen voor geweldloze actie
B) Uitdaging leidt tot onderdrukking
C) Solidariteit en discipline om repressie te bestrijden
D) Politieke jiu-jitsu
E) Drie manieren waarmee succes te bereiken is
F) De herverdeling van macht

E) **Kernpunten vredesvaardigheden voor het dagelijks handelen en samenleven (leefstijl, omgangskunde, burgerschap), bekeken vanuit een geweldloze benadering:**
E.1.1 - E.1.3 Gandhi's tien top-principes; E.1.4 Symptomen van Innerlijke Vrede (juni 2012)
E.2.1 - E.2.4 Manifest 2000; Geweldloosheid in het gezin; Decennium van Geweldloosheid opbouwen; Cultuur van Vrede en Geweldloosheid (vernieuwd: juni 2012)
E.3.1 - E.3.8 Spel en speelgoed in een vredescultuur / Metapontum (juni 2012 / rest volgt)
E.4.1 – E.4.8 Sport en gymnastiek in een vredescultuur (volgt)

F) **Vreedzame leefstijl en conflicthantering (persoonlijk, sociaal, regionaal, nationaal, internationaal en voorlichting, vorming, training, planning, dynamiek, tactiek, strategie):** *(Bron: Daniel Mayton)*
F.A1.1 – F.A1.10 A) Innerlijke aspecten van geweldloosheid (juni 2014 / juni 2015)
F.B1.1 – F.B1.28 B) Interpersoonlijke aspecten van geweldloosheid (dec.2015 / juni 2017)
F.C1.1 – F.C1.36 C) Culturele en maatschappelijke aspecten van geweldloosheid (2018)

G) **Indrukwekkende voorbeelden van geweldloze acties en campagnes:**
G.1 Geweldloze acties, campagnes en bewegingen (dec.2009)
G.2 Shiphrah en Puah (1300 v.o.j.): Hebreeuwse verloskundigen weigerden pasgeboren baby's te doden (dec.2009)
G.2 Mahaprjapati (ca. 500 v.o.j.): zij mag van de Boeddha, na een voettocht met 500 vrouwen, een religieuze 'Orde voor Vrouwen' stichten (dec.2009)
G.3 Wegtrek-acties van de plebejers (494 v.o.j. / 449 v.o.j. / 287 of 258 v.o.j.): massaal trokken ze weg om sociale en politieke verbeteringen te krijgen (dec.2009)
G.3 Tusculum transformeert aanval (375 v.o.j.): zich doeltreffend verdedigen door geen tegengeweld in te zetten tijdens een aanval van het Romeinse leger (dec.2009)
G.4 Lysistrata (411 v.o.j. / ca.1600 / 1963 / 2001 / 2003): seksuele onthouding om de onverschilligheid of het gewelddadig gedrag van mannen te stoppen (dec.2009) (v.o.j.: voor onze jaartelling)
(verder uit te breiden met ong. 50 voorbeelden)

Politie en Leger

Dat zich binnen de samenleving situaties van onrecht, onderdrukking, uitbuiting en misdadigheid voordoen is een **realiteit**. Naast hetgeen hieraan (én tegen) gedaan wordt (o.a. via opvoeding, onderwijs, burgerschapsvorming, sociale voorzieningen, rechtssysteem) is het 'politie apparaat' daar een aanvulling op.
Met betrekking tot de verdediging van het eigen land, haar belangen en conflicten elders, zijn er samenwerkingsorganen, handelsbetrekkingen, diplomatie en het 'militaire apparaat'. Naarmate landen democratischer zijn heeft dat ook zijn doorwerking in het politie- en militaire apparaat. Dictatoriale regimes of organisaties zullen nadrukkelijker gericht zijn op methoden van geweld.
Het gedachtegoed en de inzet van geweldloze methoden (zie het 'Handboek') bieden bij uitstek een humane, democratische en krachtige basis voor verdediging. (Zie ook *www.bmartin.cc/pubs/19sd/* voor het in 2019 verschenen – en gratis te downloaden –boek 'Social Defence', 174 pag.)

H) **Inspirerende gedichten, uitspraken, vredesgebeden, ideeën, foto's, songs, symbolen:**

gedichten:

H.1 / H.2 ' Mensen gevraagd om de vrede te leren', Coert Poort (1922-2004)

' Gandhi'; 'Zachte Krachten', Henriëtte Roland Holst (1869-1952) (dec.2011)

(uit te breiden met ong.20 gedichten)

uitspraken:

H.2.1 / H.2.2 Inspirerende uitspraken (dec.2009)

(uit te breiden met ong.30 uitspraken)

gebeden voor vrede:

H.3.1 – H.3.8 Bahá'i; Boeddhistisch; Christelijk; Hindoeïstisch; Indiaans; Jaïnistisch; Joods; Moslims; Quakers; Shinto; Sikh; Soefi; Zoroastrisch (dec.2011)

I) **Informatie over boeken, tentoonstellingen, films en voorstellingen etc.:**

boeken:

I.1.1 / I.1.2 'Protest, Power and Change'; Research Guide 'Nonviolent Action' (mei 2009)

I.1.3 / I.1.4 People Power and Protest; The Politics of Nonviolent Action (dec. 2009)

I.1.5 / I.1.6 De belangrijkste boeken van Gene Sharp; (juni 2010)

(uit te breiden met ong.30 boeken)

tentoonstellingen:

I.2.1 / I.2.2 Vredesmuseums; Zicht op Vrede (dec.2009)

I.2.3 / I.2.4 Vergeven - Verzoenen; 1000 Vredesvrouwen (dec.2009)

J) **Historische ontwikkelingen, belangrijke leerpunten, onderzoek, wensen, toekomst:**

A) Historische Ontwikkelingen: ontwikkeling van de mensheid en geweldloze kracht

J.A1.1 – J.A1.12 1. Spiraal Dynamiek (dec. 2013) (wordt vervolgd)

J.A2.1 – J.A2… 2. Religie en Geweldloosheid (dec.2014 / juli 2016 / dec.2016)

A) Indiase erfgoed

- Jainisme (vermoedelijk ongeveer 5000 jaar geleden ontstaan)

- Hindoeisme (vermoedelijk ongeveer 5000 jaar geleden ontstaan)

- Boeddhisme (verkondigd door Boeddha, 2500 jaar geleden)

B) Perzisch erfgoed

- Zoroastrisme (ontstaan vanaf Zoroaster / Zarathustra, ong. 3200 jaar geleden)

- Manicheïsme (ontstaan vanaf Mani, ongeveer 850 jaar geleden)

C) Midden-Oosters/Europees erfgoed

- Jodendom (ontstaan vanaf Abraham, ongeveer 4000 jaar geleden)

- Christendom (verkondigd door Jezus Christus, 2000 jaar geleden)

- Islam (verkondigd door Mohammed, 1400 jaar geleden)

D) Chinese erfgoed

- Confucianisme en Daoïsme/Taoïsme (ontstaan ongeveer 2400 jaar geleden)

E) Inheems erfgoed

K) **Diversen**

Universele, Religieuze, Spirituele, Sociale Principes:

Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet !

Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden !

Deze 'leefregels', die al duizenden jaren bestaan, worden uitvoerig besproken op internet.

Hoe is het Handboek te bestellen?

*Stuur ons een email of een brief als u **1.** de ringband met tabbladen wilt bestellen; of **2.** de ringband met tabbladen en inhoud; of **3.** alleen de inhoud (met 4-gaats ponsing), met tabbladen.

Email: info@geweldloosactief.nl of schriftelijk: SVAG, Postbus 288, 5280 AG Boxtel.

Wij laten u dan weten wat de kosten daarvoor zijn en hoe het te bestellen is.

Voor Velen

Hoewel het de bedoeling was om het 'Handboek Geweldloze Kracht voor een Vredevolle Samenleving' door meerdere personen samen te laten stellen bleken er slechts enkele mensen te zijn die er een inhoudelijke bijdrage aan gaven. Anderzijds was de financiële ondersteuning en de waardering, voor dit project, genereus.

Na erkenning van mijn gewetensbezwaren tegen het gebruik van geweld, kwam ik in 1969 in contact met de 'Stichting Geweldloze Weerbaarheid' (*) waarvoor ik inmiddels 50 jaar werk. De oorzaken van geweld aanpakken, en methoden ontwikkelen om problemen en conflicten op een constructieve en vreedzame manier op te lossen, was iets wat mij zeer aansprak. In de Nederlandse taal was daar weinig over te vinden en dus begon ik met het, via de stichting, uitgeven van publicaties.

Wim Robben (1949)
foto 2014

Ook werd ik redactielid van het tijdschrift 'Geweldloos Actief'. Daarnaast besloot ik om geschiedenis te gaan studeren zodat ik een goede basis voor mijn werk zou hebben. Via deelname aan Conferenties van de WRI (War Resisters' International) kwam ik in contact met geestverwanten uit vele delen van de wereld.
De periode juli 1977 – juli 1978 ondernam ik, samen mijn vriendin, een wereldreis die begon met deelname aan een internationale trainersconferentie in Mexico.
Daarna reisden we naar Philadelpha om deel te nemen aan het inspirerende trainingsprogamma (van 2 weken) van de 'Movement for a New Society'. De Greyhound-bussen brachten ons naar Los Angeles waar we het vliegtuig naar Japan namen. Daar waren we, via de Servas-organisatie*, te gast bij Dr.Harada in Hiroshima die als jonge arts als eerste naar die stad teruggeroepen werd toen de atoombom gevallen was.
We reisden door naar Indonesië, Maleisië, Thailand, Sri Lanka en India. Overal gingen we naar projecten die op 'Gandhiaanse wijze' actief waren. In India brachten we onder andere een week door in de ashram van Vinobha Bhave en spraken we met hem. Via Pakistan, Afghanistan (waar we in Kabul door een staatsgreep enkele dagen in ons hotel vast kwamen te zitten), en Iran (toen nog Perzië) reisden we via Griekenland terug naar Nederland. De diepe verbondenheid met de 'Internationale Geweldloze Beweging' was gelegd.

Vele activiteiten en gebeurtenissen volgden. De jarenlange samenwerking met Gene Sharp, het contact met de historicus Peter Brock, de 'Werkgroep Historisch Vredesonderzoek', het 'Bart de Ligt-Fonds', het 'Trainingsprogramma Sociale Vredesdienst' voor gewetensbezwaarden tegen geweld, het 'Gandhi Vredescentrum' dat onder andere zijn autobiografie in het Nederlands publiceerde. De aankoop van een klooster in Handel (bij Eindhoven) waar Ark-gemeenschap 'De Weyst'* van start ging. Vele initiatieven op het gebied van voorlichtingsbijeenkomsten, educatie en trainingen. En het belangrijkste in mijn leven: de zorg en opvoeding van onze kinderen waar we beiden ons aandeel in hadden omdat we parttime werkten (mijn echtgenote als logopediste, ik voor de Stichting).

Dit alles legde de basis voor de wens en de uitdaging om in 2008 het initiatief voor het Handboek te nemen. Geen wetenschappelijke uitgave voor weinigen, maar een toegankelijke uitgave **voor velen**. De meeste hoofdstukken zijn door mij samengesteld op basis van het materiaal dat ik daarover vond; enkele onderdelen zijn van mijn hand. Voor deel D.3 en F heb ik gebruik gemaakt van het boek van Daniel Mayton*; voor deel D.4 en Deel 5 van het werk van Gene Sharp. De basis is gelegd, hoewel ik de komende jaren nieuwe informatie wil toevoegen. (Wim Robben / juli 2019.)

Aanvulling:
- (*) sinds de jaren tachtig: Stichting voor Actieve Geweldloosheid (SVAG - Nederland)
- * Servas: in 1949 opgerichte organisatie om 'vredesmensen op reis' 2 dagen gratis verblijf aan te bieden bij vredesmensen in andere landen. Momenteel: ruim 100 landen / 15.000 huishoudens (leden).
- * De Weyst (in navolging van Lanza del Vasto in Frankrijk: zie tekst bij foto 76).
- * Boek van Daniel Mayton: zie pag. I.1.6. van het handboek.
- (foto's) Bart de Ligt (57) / Vinoba Bhave (72) / Peter Brock (90) / Gene Sharp (100).

E-mail: info@geweldloosactief.nl
Copyright © Stichting voor Actieve Geweldloosheid / Nederland

B

166 Inspirerende personen van de geweldloze beweging

Zie ommezijde voor de inhoud.

B

Inspirators

Geïnspireerden

Bronnen

Keuze van deze personen

Korte biografie van:

Kwan Yin, Achnaton, Mozes,

Jesaja, Lao Tse, Pythagoras,

wordt vervolgd

v.o.j. = voor onze jaartelling / n.o.j. = na onze jaartelling

INSPIRERENDE PERSONEN
VAN DE GEWELDLOZE BEWEGING

INSPIRATORS

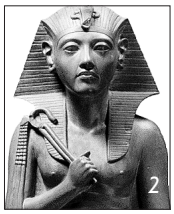

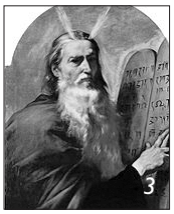

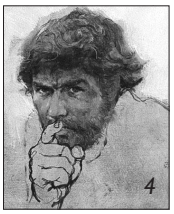

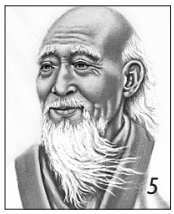

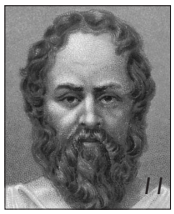

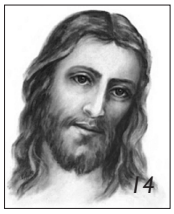

Waarlijk, ik zeg u:
de eerbiedwaardige heiligen,
die waren, zijn of zullen zijn,
allen zeggen, spreken, verkondigen,
verklaren het volgende:
geen enkel dier,
geen enkele plant,
geen enkel hoogontwikkeld wezen,
geen ander levend wezen,
mag geslagen, overheerst, overmeesterd,
uitgeput of vernietigd worden.
Dat is de zuivere, duurzame, eeuwige leer,
verkondigd door hen die wéten,
omdat ze de wereld begrijpen.

Mahavira (ca. 550 v.o.j.)
(foto 8 / bron: pag.B.1.10)

1) *Kwan Yin (ca.2600 v.o.j.) Chinese kluizenares die als 'goddelijke moeder van de levensenergie' geëerd wordt.*
2) *Achnaton / Amenhotep IV (ca.13e eeuw v.o.j.). Op filosofie, theologie en kunst gerichte Egyptische farao die de zonnegod Aton, bron van alle leven (de milde God van goedheid en vrede), tot hoofdgod van het Egyptische volk verhief.*
3) *Mozes (ca.13e eeuw v.o.j.). Profeet, en leider van de Israëlieten bij de uittocht uit Egypte, via wie de Tien Geboden (o.a. "Gij zult niet doden") doorgegeven werden.*
4) *Jesaja / Isaiah (765-695 v.o.j.). Oudtestamentisch Israëlitische profeet. "Zij (de volken) zullen de oorlog niet meer leren."*
5) *Lao Tse / Laozi (ca.604-507 v.o.j.). Chinees filosoof. Zag 'vrede' als grond en doel van alle dingen: een universeel-scheppend en harmonisch ritme, door alle schijnbare harmonieën en disharmonieën héén. Hij verachtte de oorlog en zijn onontkoombare cirkelgang; stelde o.a. dat kwaad met goed vergolden dient te worden en dat het zachte het harde overwint.*
6) *Pythagoras (ca. 569 – ca. 507 v.o.j.). Grieks wiskundige, wijsgeer en hervormer.*
7) *Boeddha (ca. 560 – ca. 480 v.o.j..). Stichter, uit India, van het Boeddhisme dat zich o.a. richt op ieders eigen proces naar verlossing van lijden en geweld, en zich o.a. baseert op innerlijke kracht, geestelijke weerbaarheid, mededogen en geweldloosheid. .*
8) *Mahavira (ca. 550 v.o.j.). Stichter, uit India, van de Jain-religie die geen enkel leven wil beschadigen.*
9) *Confucius (ca.551-479 v.o.j.). Denker en sociaal filosoof uit het oude China.*
10) *Mo Tzu / Mo Zi / Mo Ti / Motius (ca.470-ca.391 v.o.j.). Sociaal filosoof en ethicus uit het oude China. Benadrukte vrede, universele liefde, gelijkwaardigheid van alle mensen, en de taak van alle instituties om zich voor ieders welzijn in te zetten.*
11) *Socrates (470 – 399 v.o.j.). Grieks filosoof die nadruk legde op de innerlijke wereld van de mens.*
12) *Meng Tse / Mengzi / Mencius (372-289 v.o.j.). Chinese wijsgeer die de goedheid van de menselijke natuur benadrukte. De vier hoofddeugden waren: (mede)menselijkheid, plichtsbetrachting, ceremonieel gedrag en inzicht.*
13) *Keizer Asoka (304-232 v.o.j.). Indiase vorst, aanvankelijk een wrede overheerser, die zich na zijn bekering tot het Boeddhisme op grootse wijze inzette voor sociale gerechtigheid, vrede en welzijn voor ieder.*
14) *Jezus van Nazareth (0 – 33). Stichter, uit Palestina, van het Christendom. Zijn Evangelie, als boodschap van bevrijding, met onder andere de Bergrede is nog altijd van grote invloed. (v.o.j. = voor onze jaartelling)*

GEÏNSPIREERDEN

15) Paulus (ca.3 – ca. 62). Speelde een belangrijke rol in de vroege ontwikkeling en verspreiding van het Christendom in de landen rondom de Middellandse Zee. Aanvankelijk een felle bestrijder van de volgelingen van Jezus van Nazareth, werd hij een van de belangrijkste verkondigers van de Christelijke leer .
16) Tertullianus (ca.160 – ca.230). Geboren in Carthago (huidige Tunesië). Werd een hartstochtelijk belijder van de Christelijke leer en weigerde nadrukkelijk elke deelname aan de oorlog.
17) Mani (ca. 217-274). Geboren in Mesopotamië bracht hij zijn jeugd door bij een joods-christelijke groepering van religieuzen. Op 24-jarige leeftijd ervoer Mani hoe zijn hogere Ik "ontwaakte". Hij ging o.a. naar India om kennis te maken met het Boeddhisme en kwam tot de conclusie dat deze religie, evenals de leer van Zarathoestra, en de Joodse en Christelijke religies in essentie niet van elkaar verschilden. "Zijn leer verspreidde zich op volkomen strijdloze wijze van Afrika tot China, van de Balkan tot het Arabische schiereiland." Hij stelde dat 'Verlossing' bereikt kon worden via educatie, vegetarisme, vasten en kuisheid.
18) Franciscus van Assisi (ca. 1181-1225). Italiaanse stichter van een Christelijke monniksorde. Hij koos voor een leven van armoede, gebed en dienstbaarheid. Geweldloosheid zonder wapenen, zelfs zonder het wapen van het woord, nam in zijn leven een belangrijke plaats in. Ook toonde hij grote liefde voor de Schepping. Het 'Zonnelied', dat hij schreef, was een ode aan de natuur.
19) Clara van Assisi (1194-1253). Geïnspireerd door Franciscus, en spiritueel sterk met hem verbonden, stichtte zij een kloosterorde voor vrouwen in Assisi (Italië).
20) Peter Chelcicky (ca.1390-ca.1460). Christelijke en politieke leider uit Bohemen (huidige Tsjechië); de eerste pacifistische schrijver van de Renaissance. Stelde dat fysieke kracht het kwaad niet kan vernietigen. Voorloper van de Doopsgezinde stromingen en grote invloed op o.a. Erasmus en Menno Simons.
21) Erasmus (1469-1536). Nederlands humanist; voorvechter van verdraagzaamheid en universele vrede.
22) Johannes Ludovicus Vives (ca.1470-ca.1540). Spaanse humanist die, vrezend voor vervolging, moest vluchten naar Leuven (huidige België) en zo veel contact had met Erasmus wiens standpunten hij deelde.
23) Menno Simons (1496-1561). Doopsgezinde religieuze leider uit Nederland (provincie Friesland). Zijn volgelingen werden de Mennonieten.
24) Conrad Grebel (ca. 1498-1526). Zwitsers hervormer die mede de basis legde voor de Doopsgezinde stromingen. Verwierp elke vorm van geweld en oorlog, zowel in het persoonlijke leven als in de politiek.
25) E. de la Boétie (1530-1563). Jong gestorven Franse jurist die met zijn "Verhandeling over de Vrijwillige Slavernij", waarin de mechanismen van onderdrukking door een tiran beschreven worden, burgerlijke ongehoorzaamheid tegen onderdrukkers onderbouwde. Nog steeds herdrukt en van invloed.
26) George Fox (1624-1691). Brits predikant; stichter van het Religieus Genootschap der Quakers.
27) William Penn (1644-1718). Uit Londen afkomstig, werd hij Quaker en stichtte in Amerika de kolonie Pennsylvania. Respectvol en ongewapend legde hij contact met de Indiaanse bevolking, die op haar beurt een verdrag van vrede en vriendschap sloot. Terwijl in andere delen van Amerika sinds de komst der 'christenen' massale moord- en slachtpartijen plaatsvonden was Pennsylvania, ongewapend en zonder leger, gedurende ruim 70 jaar een oase van vrede.
28) William Allen (1770-1843). Brits wetenschapper en Quaker die in 1814 het initiatief nam voor de in 1816 opgerichte "Society for the Promotion of Permanent and Universal Peace" (vaak "London Peace Society" genoemd en vanaf 1930: "International Peace Society").
29) David L.Dodge (1774-1852). Amerikaanse zakenman die in 1812 het initiatief nam voor de in 1815 opgerichte "New York Peace Society", feitelijk de eerste vredesorganisatie in de wereld.
30) Chief Seattle (ca. 1786-1866). Canadees Opperhoofd See-ahth; hield befaamde speech in 1848.
31) Lucretia Mott (1793-1880). Amerikaanse onderwijzeres, Quaker en sociaal hervormer, die zich tegen de slavernij verzette en voor vrouwenrechten streed.
32) Sojourner Truth (ca.1797-1883). Groeide op in een Amerikaans slavengezin maar wist op latere leeftijd vrij te komen en ging strijden voor afschaffing van de slavernij en voor vrouwenrechten.
33) Adin Ballou (1803-1890). Opgegroeid in een Doopsgezinde familie werd hij een vooraanstaand christenpacifist. Hij schreef "Christian Non-Resistance".
34) W.L.Garrison (1805-1879). Amerikaanse journalist en sociaal hervormer; streed tegen de slavernij.
35) Te Whiti o Rongomai (ca.1815-1907). Spiritueel leider van de Maori's; wees elk geweld af en voerde een geweldloze strijd tegen de inname van Maori-gebieden door de Nieuw-Zeelandse regering.
36) Elizabeth Cady Stanton (1815-1902). Amerikaanse sociaal-activiste en strijdster voor vrouwenrechten.
37) Henry David Thoreau (1817-1862). Amerikaans schrijver, historicus, filosoof en activist tegen de slavernij die met zijn essay "Burgerlijke Ongehoorzaamheid" (1846) velen heeft beïnvloed. Schreef in 1838 dat de strijd voor vrijheid en recht gevoerd moet worden met wapenen die in het hart van mensen zelf worden gesmeed en waarin men held kan zijn zonder een vinger te bewegen.
38) Bahá'u'lláh (1817-1892). Stichter, uit Perzië (huidige Iran), van het Bahá'í-geloof.
39) Tolstoy (1828-1910). Russisch schrijver; bepleitte Christelijke naastenliefde en vreedzaamheid.
40) Kunta-haji (ca.1829-1867). Tsjetsjeense Moslim-mysticus en vredesactivist die tegenwoordig de 'Tsjetsjeense Gandhi' genoemd wordt.
41) William James (1842-1910). Invloedrijk Amerikaans psycholoog en filosoof die in zijn boek "The Moral Equivalent of War" (febr.1910) o.a. stelde dat het pacifisme nooit succesvol zal zijn door tegen oorlogvoering te preken, maar wel als men methoden ontwikkelt op basis van een andere menselijke energie.
42) Bertha von Suttner (1843-1914). Oostenrijkse vredesactiviste. Schreef de roman 'Die Waffen nieder!' Zij was de eerste vrouw die de' Nobelprijs voor de Vrede' ontving (1905).
43) Jane Addams (1860-1935). Vooraanstaande Amerikaanse sociaal-hervormster en vredesactiviste. Eerste president van de WILPF ("Women's International League for Peace and Freedom" ± 1919).
44) Rufus Jones (1863 – 1948). Mede-oprichter van de Quaker Hulporganisatie 'American Friends Service Committee' (1917) die o.a. 'gewetensbezwaarden tegen geweldgebruik' aanmoedigde hulpwerk in Europa te verrichten. In 1927 bezocht hij Gandhi in India en in 1938 ging hij naar Duitsland om hulp te bieden aan Joodse mensen.
45) Emily Greene Balch (1867-1961). Amerikaans academicus, schrijfster en mede-oprichtster van de WILPF.
46) Herbert Runham Brown (1867-1956). De eerste secretaris van de WRI ("War Resisters' International").
47) Gandhi (1869-1948). Indiase ethisch-geestelijke en politieke Hindoe-leider, en sociaal hervormer. Van grote betekenis voor de geweldloze beweging en alle vredesactivisten vanaf ± 1900.
48) Henriëtte Roland Holst (1869-1952). Nederlandse dichter / schrijver en vredesactiviste.
49) Bertrand Russell (1872-1970). Brits filosoof en voorvechter van sociale vernieuwing en prominent anti-oorlogsactivist.
50) Clarence M.Case (1874-1946). Amerikaans socioloog en Quaker die met "Non-Violent Coercion: A Study in Methods of Social Pressure" (1923) de eerste methodologische studie schreef.
51) Peter Maurin (1877-1949). Franse sociaal-activist. Werd in de VS mede-oprichter van "The Catholic Worker" (1933).
52) Henry Hodgkin (1877-1933). Engelse Quaker; mede-oprichter van de FOR: Fellowship of Reconciliation (1914).

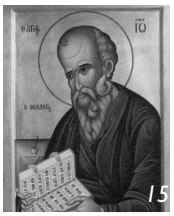
15
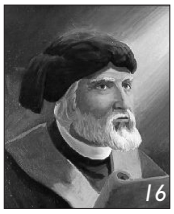
16
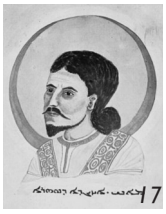
17

18

19

20
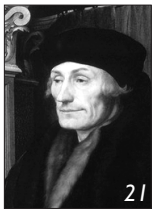
21

22
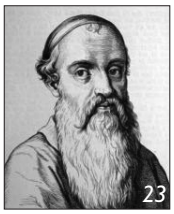
23

24

25
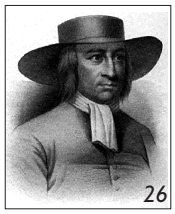
26

27
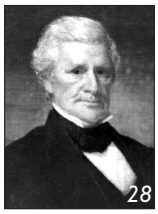
28

29

30

Universele vrede
is geen kwestie van mogelijkheid,
maar van noodzaak.
Het is niet alleen het doel,
maar de normale toestand van beschaving.
We denken dat we de beschaving hebben bereikt
terwijl we nog steeds belast zijn
met de barbaarsheid van oorlog.

Bertha von Suttner (1912)

Haar roman 'Die Waffen nieder!',werd in 16 talen vertaald, en in honderd-duizenden exemplaren verkocht. Ze pleitte voor een internationaal Hof van Arbitrage, zodat landen hun conflicten aan dit Hof zouden kunnen voorleggen in plaats van er oorlog over te voeren. Toen in 1899 de Eerste Internationale Vredesconferentie op regeringsniveau bijeengeroepen werd (in Den Haag), voelde ze dit als de kroon op haar werk. Besloten werd om zo'n 'Hof' op te richten en daartoe het 'Vredespaleis' (1907- 1913) in Den Haag te bouwen. Ze was de eerste vrouw die de' Nobelprijs voor de Vrede' ontving (1905).

(foto 42 / bron: pag. B.1.10)

31

32
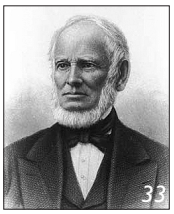
33
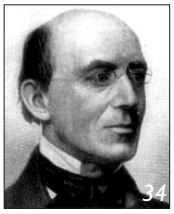
34
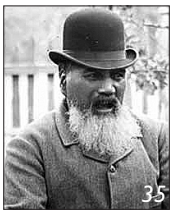
35
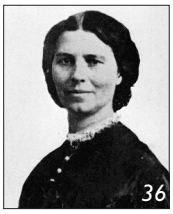
36
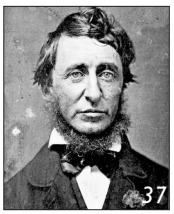
37
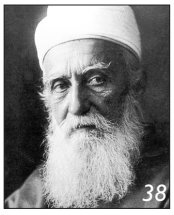
38
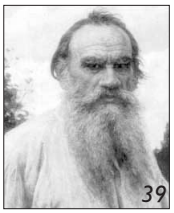
39

40
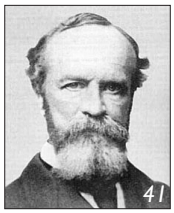
41

42

43
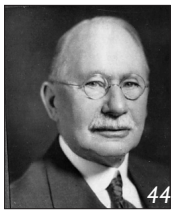
44

45

46
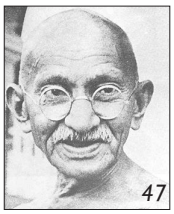
47

48
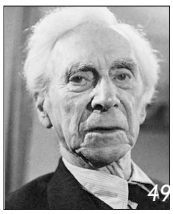
49

Non-violent Coercion

Clarence Case

50

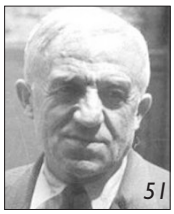
51

52

53) *Albert Einstein (1879-1955). Duits-Zwitsers-Amerikaanse natuurkundige, uit Joodse familie, die een persoonlijk pacifistisch standpunt in nam. Hij had grote bewondering voor Gandhi.*
54) *Pierre Ceresole (1879-1945). Zwitsers ingenieur en vredesactivist. Grondlegger van de geweldloze 'Service Civil International' (1920).*
55) *Jeannette Rankin (1880-1973). Eerste vrouwelijke Congreslid (Republikeins) van de VS, maar overtuigd oorlogstegenstandster en aanhangster van Gandhi en King.*
56) *Inayat Khan (1882-1927). Indiase Soefi-meester en musicus; leefde vanaf 1912 in VS en Europa.*
57) *Bart de Ligt (1883-1938). Nederlandse vredesactivist en –onderzoeker. Hoofdwerk: "Vrede als Daad."*
58) *Beatrice Boeke-Cadbury (1884-1976). Engelse Quaker die zich, samen met partner Kees Boeke, inzette voor vrede.*
59) *Kees Boeke (1884-1966). Nederlandse Quaker, vredesactivist en onderwijsvernieuwer (Werkplaats Kindergemeenschap). Nauw betrokken bij oprichting in hun huis in Bilthoven van IFOR (International Fellowship of Reconciliation) in 1919 en PACO (1921), in 1923 omgezet in WRI (War Resisters' International).*

60) *A.J.Muste (1885-1967). Geboren in Nederland en als kind geëmigreerd naar de VS; socialist en actief in de arbeiders- en vredesbeweging.*
61) *Friedrich Siegmund-Schultze (1885-1969). Duitse theoloog en sociaal-pedagoog; mede-oprichter van de Fellowship of Reconciliation (1914).*
62) *Richard Gregg (1885-1974). Amerikaanse sociaal-filosoof; schreef "The Power of Non-Violence" (1934).*
63) *Muriel Lester (1885-1968). Engelse Doopsgezinde vredesactiviste; legde voor IFOR contact met Gandhi.*
64) *Diderich Lund (1888-1986). Als WRI-lid speelde hij een belangrijke rol in het geweldloos verzet in WO2 in Noorwegen.*
65) *T.Kagawa (1888-1960). Japanse sociaal-religieuze (christelijke) hervormer en vredesactivist.*
66) *Abdul Ghaffar Khan (1890-1988). Moslim-leider van de Pathanen in West-Pakistan. De "Gandhi van de grensstreek" genoemd.*
67) *José Brocca (1891-1950). Spaanse Republikein en WRI-leider die tijdens de Spaanse Burgeroorlog voor geweldloos verzet koos.*
68) *Devere Allen (1891-1955). Amerikaans journalist en vredesactivist. Pleitte voor methoden van geweldloos verzet.*
69) *Stephen King-Hall (1893-1966). Engelse marine-commandant; pleitte na WO2 voor geweldloze defensie.*

70) *Aldous Huxley (1894-1963). Engels-Amerikaans schrijver, cultuurcriticus en pacifist.*
71) *Krishnamurti (1895-1986). Spiritueel leraar uit India. Vanaf 1911 sprak hij vaak in Europa en de VS.*
72) *Vinoba Bhave (1895-1982). Indiase geweldloze activist, spiritueel leider en naaste medewerker van Gandhi.*
73) *Basil Liddel-Hart (1895-1970). Brits militair historicus die belang hechtte aan geweldloos burgerverzet.*
74) *Dorothy Day (1897-1980). Amerikaans journaliste en sociaal activiste. Mede-oprichtster van "The Catholic Worker".*
75) *Albert Luthuli (1898-1967). Zuid-Afrikaans leider van geweldloze strijd en ANC-president.*
76) *Lanza del Vasto (1901-1981). Italiaans-Frans filosoof en vredesactivist. Stichtte de Gandhiaanse Ark-gemeenschap.*
77) *Peace Pilgrim (1908-1981). Amerikaanse vredesactiviste (Mildred Norman). Liep in 28 jaar ruim 40.000 km door de VS om over vrede te praten.*
78) *Mahmoud Mohammed Taha (1909-1985). Hij werd geboren in Rufaah, een stadje in Noord-Soedan, waar hij opgroeide in een door het Soefisme geïnspireerde gemeenschap. Taha stelde zich op het standpunt dat de jaren ± 610 – 622, toen de profeet Mohammed (ca.570 – 632) in Mekka leefde, hij de 'Ware Islam' verkondigde, welke onder andere gebaseerd was op individuele vrijheid, vrouwenrechten en vreedzaamheid.*
In de jaren 622 – 632, toen de Profeet in Medina woonde, waren de omstandigheden dusdanig dat men niet meer de oorspronkelijke principes van de Islam bleef volgen en onder andere de 'jihad van het zwaard' ontstond, welke zich in de eeuwen daarna doorzette, aldus Taha.
79) *Dom Helder Camara (1909-1999). Braziliaanse katholieke bisschop en vredesactivist.*

80) *Krishnalal Shridharani (1911-1960). Medewerker van Gandhi. Schreef "War without Violence".*
81) *Jean Goss (1912-1991). Franse vakbondsman. Samen met H.Goss-Mayr (foto 106) actief in IFOR.*
82) *Thomas Merton (1915-1968). Katholiek theoloog die o.a. pleitte voor vrede en geweldloosheid.*
83) *Frère Roger (1915-2005). Zwitsers-Franse oprichter en overste van de Taizé-gemeenschap nabij Cluny en Macon.*
84) *Joseph Abileah (1915-1994). Oostenrijks/Israëlische violist, en vredesactivist betrokken bij de WRI.*
85) *Irving Stowe (1915-1974). Advocaat en Quaker Irving Stowe wordt 'de vader van Greenpeace' (1971) genoemd. Ontstaan vanuit het Canadese "Don't Make a Wave Committee" (okt.1969), dat protesteerde tegen atoomproeven van de VS op een eiland bij Alaska. Op een vergadering van de groep zei iemand tegen Stowe, die altijd met een vredesteken groette: "Make it a green peace", waarop besloten werd dat als ze een boot zouden vinden om bij dat eiland te protesteren ze die boot "Greenpeace" zouden noemen. Dat gebeurde in sept. 1971.*
86) *Adam Curle (1916-2006). Diende, tijdens WO2, als majoor in het Britse leger. Werkend met soldaten die krijgsgevangenen geweest waren, werd hij geconfronteerd met de trauma's die door conflicten ontstaan. Zich ontwikkelend tot sociaal-psycholoog werd hij docent aan de Universiteit van Oxford. Samen met zijn 2e vrouw, Anne Edie, traden ze toe tot het Genootschap van de Quakers. In 1973 werd hij de eerste 'Professor of Peace Studies' aan de Universiteit van Bradford, Engeland. Tijdens de oorlog in Kroatië (1991-1995) was hij betrokken bij de opzet van het 'Centrum voor Vrede, Geweldloosheid en Mensenrechten' te Osijek.*
87) *Thomas Gordon (1918-2002). Amerikaans psycholoog die via zijn 'Gordon-methode' wereldwijd respectvolle communicatie en conflicthantering verspreidde, zowel naar kinderen toe als tussen volwassenen.*
88) *Joan V. Bondurant (1918-2006). Amerikaans politicologe die de Gandhiaanse conflictbenadering bestudeerde.*
89) *Pete Seeger (1919-2014). Amerikaanse zanger / songwriter en vredesactivist.*
90) *Peter Brock (1920-2006). Tot heden de belangrijkste (Engels-Canadese) historicus met betrekking tot het pacifisme.*

Dit is de weg van vrede:
"Overwin kwaad met goed,
leugen met waarheid,
en haat met liefde."
Ik zal blijven rondtrekken
totdat de mensheid
de weg naar vrede heeft geleerd."

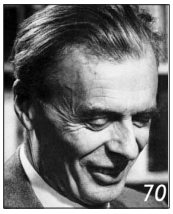

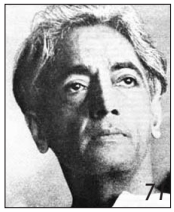

Peace Pilgrim (1908 – 1981)

(foto 77 / bron: pag. B.1.10)

Gedurende 28 jaar liep ze door de Verenigde Staten en legde meer dan 40.000 km af om met mensen over vrede te praten. De kleren en sandalen die ze aan had, plus een kam, tandenborstel, balpen en notitieboekje waren haar enige bezittingen. Ze sliep waar haar onderdak geboden werd en at waar ze te eten kreeg. Ze vroeg om niets, maar "vertrouwde op de goedheid van mensen". Ze "voelde zich veilig in de liefde van God".

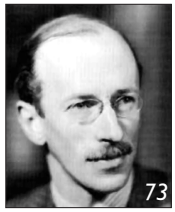

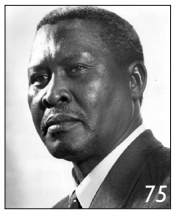

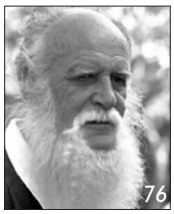

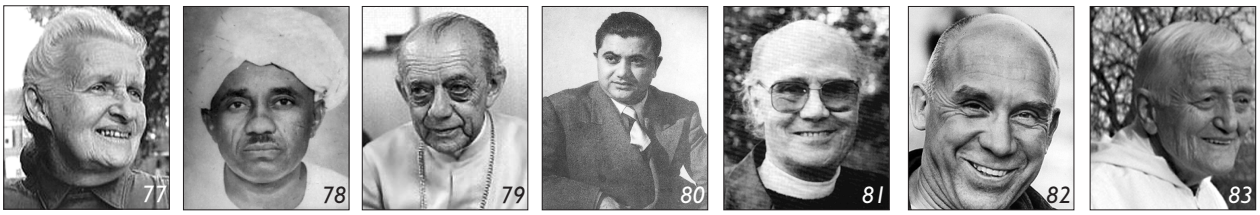

91) Elise Boulding (1920-2010). Amerikaanse socioloog. Quaker, vredesactiviste en –onderzoekster.
92) Peter Benenson (1921-2005). Engels advocaat en oprichter van Amnesty International.
93) Gedong Bagoes Oka (1921-2002). Hindoe- en sociaal-hervormster uit Bali. Stichtte daar twee gemeenschappen in Gandhiaanse geest.
94) Lea Provo-Eggermont (1921-1997). Belgische stichtster van twee gemeenschappen in India in Gandhiaanse geest.
95) Richard Attenborough (1923-2014). Engelse regisseur van de historische film 'Gandhi' (1982).
96) Danilo Dolci (1924-1997). Italiaans socioloog die o.a. geweldloos verzet organiseerde tegen de Mafia.
97) Thich Nhat Hanh (1926). Verbannen Vietnamese Boeddhistische monnik en vredesactivist. Woont sinds 1966 in Fankrijk.
98) Cesar Chavez (1927-1993). Mexicaans-Amerikaanse vakbondsleider en burgerrechtenactivist.
99) Coretta Scott King (1927-2006). Amerikaanse burgerrechten- en vredesactiviste en partner van M.L.King (foto 102).

100) Gene Sharp (1928-2019). Amerikaanse onderzoeker van geweldloze strijdmethoden. Van grote betekenis voor de geweldloze beweging.
101) Barbara Wiedner (1928-2001). Amerikaanse activiste en mede-oprichtster van "Grootmoeders voor Vrede".
102) M.L.King (1929-1968). Amerikaanse Baptistische dominee en burgerrechten- en vredesactivist.
103) Joanna Macy (1929). Amerikaanse eco-filosofe, Boeddhistisch leraar en vredesactiviste.
104) Dorothee Sölle (1929-2003). Duitse Lutherse theologe en vredesactiviste.
105) Maha Ghosananda (1929-2007). Cambodiaanse Boeddhistische monnik en vredesactivist.
106) Hildegard Goss-Mayr (1930). Oostenrijkse theologe en IFOR-vredesactiviste. Partner van Jean Goss (foto 81).
107) Johan Galtung (1930). Noorse socioloog. Belangrijke bijdrage aan vredes- en conflictonderzoek.
108) Desmond Tutu (1931). Zuidafrikaanse Anglicaanse bisschop. Anti-apartheidsactivist en vredesactivist.
109) A.T.Ariyaratne (1931). Srilankaanse Boeddhistische oprichter van de Gandhiaanse "Sarvodaya Shramadana-Beweging".

110) Jawdat Said (1931). Toonaangevende Syrische geleerde die het gebruik van geweld ter discussie stelt en een 'geweldloze Islam' bepleit. Said: "De mensheid kan en behoort haar door God gegeven vermogen te gebruiken om vrede op aarde te bereiken." (Bron: Satyagraha Foundation for Nonviolence Studies, 28 maart 2014.)
111) Adolfo Perez Esquivel (1931). Argentijns mensenrechtenactivist en leider van Servicio Paz y Justicia (1974).
112) Louie Vitale (1932). Franciscaanse priester uit de VS, vredesactivist (in de afgelopen 40 jaar al meer dan 400 keer gearresteerd vanwege protest-acties), en mede-oprichter, in 1989, van Pace e Bene ('Vrede en alle Goeds').
113) Richard Deats (1932). Werkte onder andere 33 jaar voor de Fellowship of Reconciliation (USA).
114) Sulak Sivaraksa (1933). Thaise Boeddhistische spiritueel-, sociaal- en ecologisch activist.
115) Arun Gandhi (1934). Zuidafrikaans-Amerikaanse vredesactivist en kleinzoon van M.K.Gandhi.
116) Frederico Mayor Zaragoza (1934). Spaans wetenschapper en politicus. Als hoofd van UNESCO (1987-1999) stimuleerde hij o.a. vredesprojecten, zoals het "Decennium voor een Cultuur van Vrede en Geweldloosheid" (2001-2010).
117) Marshall Rosenberg (1934-2015). Amerikaans psycholoog. Ontwikkelde het model van 'Geweldloze Communicatie'.
118) Dalai Lama (1935). Boeddhistisch leider van Tibet en vredesstrever. Vluchtte in 1959, i.v.m. Chinese bezetting van Tibet, naar India.
119) Walter Wink (1935-2012). Amerikaans theoloog en publicist. Hij wees op de mythe dat geweld bevrijding brengt.

120) Paride Taban (1936). Zuid-Soedanese bisschop die zich inzet voor dialoog, verzoening en een vreedzame samenleving, onder andere via zijn multi-etnisch 'Vredesdorp Kuron' (sinds 2005) voor jongeren en leiders van verschillende etnische afkomst.
121) George Lakey (1937). Amerikaans trainer. Mede-oprichter van de 'Movement for a New Society'.
122) Harcourt Klinefelter (1938). Amerikaanse dominee en vredesactivist die, als medewerker van M.L.King in Atlanta, daar de Nederlandse Annelies Koopmans leerde kennen, trouwden en in Nederland gingen wonen. Grote inzet o.a. als trainer bij het Balkan Peace Team en inzet voor Christian Peacemakers Teams.
123) Helen Caldicott (1938). Australische arts die strijdt tegen o.a. nucleaire bewapening en oorlogvoering.
124) Nigel Young (1938). Engelse vredesactivist en professor in Vredesstudies [o.a. University of Bradford (1973-1983), Colgate University New York (1984-2004)]. 'Editor in Chief' van de 'Oxford International Encyclopedia of Peace', gebaseerd op geweldloosheid, vier delen, 2744 pagina's (afgerond, na 6 jaar, in 2010) met bijdragen van 420 onderzoekers uit de hele wereld.
125) David Adams (1939). Vredesactivist, wetenschapper, schrijver en journalist uit de VS. Deed veel onderzoek op het terrein van agressie en publiceerde de '(Unesco-)Verklaring van Sevilla over Geweld' (1986) waarin een groot aantal wetenschappers tot de volgende conclusie kwamen: "Oorlog is niet biologisch bepaald; de mens is meer geneigd om aan vrede te werken." Van 1992 – 2001 werkte hij voor UNESCO aan het 'International Year for the Culture of Peace' (2000). Dit legde de basis voor het 'Internationale VN-decennium voor Vrede en Geweldloosheid voor de Kinderen van de Wereld' (2001-2010).
126) Wangari Maathai (1940-2011). Keniaanse milieu-, vredes- en politiek activiste.
127) Ruth-Gaby Vermot-Mangold (1941). Sociologe uit Zwitserland die in 2002 met het idee kwam om '1000 Vrouwen voor Vrede' in 2005 te nomineren voor de Nobelprijs voor de Vrede. Dat zou 100 jaar na Bertha von Suttner zijn (zie 42).
In jan.2003 vond het eerste voorbereidings-overleg plaats. In sept.2005 was het boek rond met vredesvrouwen uit meer dan 150 landen. De Vredesnobelprijs werd hen echter niet toegekend. (Zie ook pag. I. 2.4.)
128) Joan Baez (1941). Amerikaanse zangeres en songwriter; grote inzet voor de geweldloze beweging.

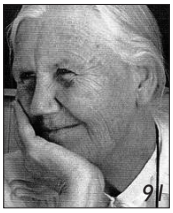
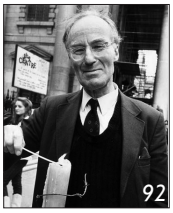

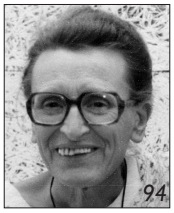
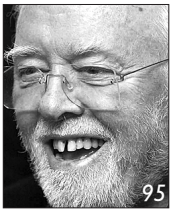

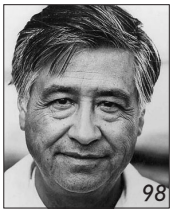

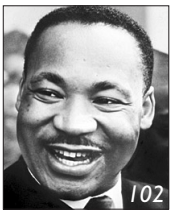

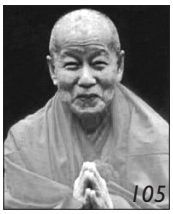

Zes principes van geweldloosheid

Ten eerste, geweldloosheid is de weg van de sterken.

Ten tweede, het doel van geweldloosheid is verlossing en verzoening.

Ten derde, geweldloosheid tracht het kwaad te verslaan, niet mensen.

Ten vierde, geweldloosheid houdt de bereidheid in om lijden te accepteren zonder vergelding, en slagen te aanvaarden van de tegenstander zonder terug te slaan.

Ten vijfde, geweldloosheid vermijdt niet alleen uiterlijk fysiek geweld, maar ook innerlijk geweld van de geest.

Ten zesde, geweldloosheid is gebaseerd op de overtuiging dat het universum aan de kant van rechtvaardigheid staat.

M.L.King (1958)

(foto 102 / bron: pag. B.1.10)

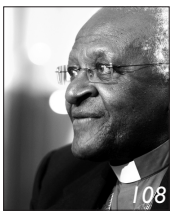
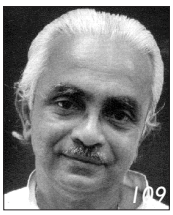
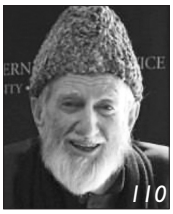
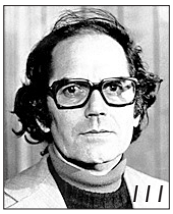
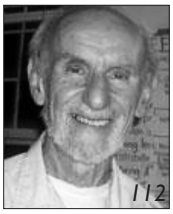
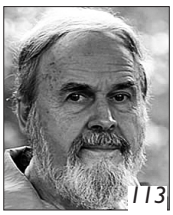
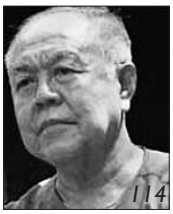

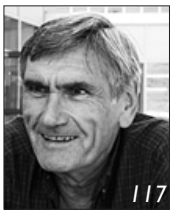
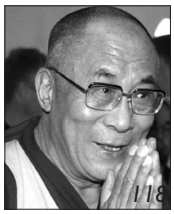

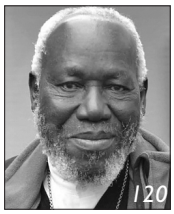

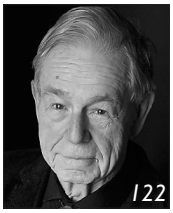

129) David Hartsough (1941). Grote inzet voor geweldloze conflictoplossing en sociale verandering sinds hij in 1956 M.L.King ontmoette. Quaker. Mede-oprichter van o.a. 'Nonviolent Peaceforce' en 'World Beyond War'. Zet zich al ruim veertig jaar in voor geweldloos vredeswerk in de VS, Kosovo, de voormalige Sovjet-Unie, Mexico, Guatemala, El Salvador, Nicaragua, Kosovo, Filippijnen, Iran.
130) Jim Forest (1941). Amerikaanse redacteur; IFOR-secretaris in Nederland (1977-1989); secretaris van de 'Orthodox Peace Fellowship'.
131) Linda Kavelin-Popv (1942). Ontwikkelde (samen met haar partner en haar broer), het "Deugdenproject" (1991) dat internationale erkenning kreeg.
132) John D.Marks (1943). Richtte 'Search for Common Ground' (1982) op, dat zich inzet voor geweldloze conflicthantering vanuit kantoren in 18 landen. Belangrijke activiteiten zijn o.a. ontwikkeld door zijn partner Susan Collin Marks, een vredesactiviste uit Zuid-Afrika.
133) Betty Williams (1943). Noord-Ierse katholieke mede-oprichtster van 'The Community of the Peace People' (1976).
134) Mustafa Abdülcemil Dzhemilev (1943). Geweldloos activist uit de Krim en Oekraïens parlementslid.
135) Mubarak Awad (1943). Door Israël, in 1988, verbannen Palestijnse psycholoog die tot geweldloos verzet oprieep. Richtte in de VS 'Nonviolence International' op.
136) Scilla Elworthy (1943). Vredesactiviste uit Schotland. Ze studeerde in Dublin (Ierland) sociale wetenschappen en promoveerde aan de Universiteit van Bradford. Ondernam een indrukwekkende hoeveelheid initiatieven gericht op o.a. vrede, conflictoplossing, veiligheid, gezondheid, ecologie, spiritualiteit.
137) Marie Dennis (ca.1944). Indrukwekkende inzet voor medemensen, vrede en het milieu; in 1987 mede-oprichtster, en 23 jaar deelgenoot, van Assisi Community in arme stadswijk van Washington. Vanaf 2007 co-president van Pax Christi Internationaal en onder andere pleitbezorgster van het 'Katholiek Geweldloosheids-Initiatief ' om geweldloosheid 'n centrale plaats in het Evangelie te geven.
138) Máiread Corrigan-Maguire (1944). Noord-Ierse katholieke mede-oprichtster van 'The Community of the Peace People' (1976)
139) Ibrahim Rugova (1944-2006). Kosovaars Moslim-politicus. Leidde geweldloze strijd tegen Servische overheersing.
140) Marcel Messing (1945). Nederlands spiritueel, en maatschappij-kritisch, filosoof en auteur.
141) Veronica Pelicaric (1946). Oorspronkelijk komt ze uit Croatië. Ze groeide op in Argentinië en woont nu in Montreal, Canada. Ze is Nonviolence Education Outreach-consultant voor de vredesorganisatie Pace e Bene (VS), internationale geweldloosheidstrainer en co-auteur van 'Engage: Exploring Nonviolent Living' . Ze gaf veel trainingen in Zuid-Amerikaanse landen, de VS, Australië en Engeland.
142) Shirin Ebadi (1947). Iraanse advocaat en mensenrechtenactiviste.
143) Deepak Chopra (1947). Indiaas-Amerikaanse arts. Schrijver en spreker over onder andere spiritualiteit, gezondheid, vrede.
144) Brian Martin (1947). Australische wetenschapper. Onderzoek naar o.a. de dynamiek van macht en geweldloze verdediging.
145) Pat Patfoort (1949). Belgische antropologe en trainster m.b.t. geweldloze opvoeding en conflicthantering.
146) Richard Gere (1949). Amerikaanse filmacteur. Grote inzet voor vredesstreven o.a. steun aan de Dalai Lama (foto 118). In 2007 riep hij op tot een boycot van de Olympische Spelen in China; zet zich o.a.in voor de rechten van tribale stammen; ondersteunt humanitaire activiteiten in India; grote inzet aids-slachtoffers; pleitte voor condoomgebruik in India door vrachtwagenchauffeurs.
147) Rafaël de la Rubia (1949). Spaanse vredesactivist en actief in de Humanistische Beweging. Initiator van de 'WereldMars voor Vrede en Geweldloosheid' (2 okt.2009 – 2 jan.2010).
148) Howard Clark (1950 – 2013). Vanaf 2006 tot aan zijn plotselinge overlijden in 2013 was hij de voorzitter, en een van de drijvende krachten, van de WRI (War Resisters' International).
149) Jody Williams (1950). Amerikaanse docente. Grote inzet voor Internationale Campagne tegen Landmijnen.

150) Koningin Noor (Najeeb Halaby) van Jordanië (1951). Grote inzet voor vrede en duurzame ontwikkeling.
151) Mustafa Barghouti (1954). Palestijnse vredesactivist. Voor geweldloos verzet tegen Israëlische bezetting.
152) Sri Amma (1954). Indiase mede-oprichtster van de 'Oneness Movement' en bekend van haar 'omhelzende zegening'.
153) Ken Butigan (1954). Pleitbezorger voor geweldloze verandering en werkte voor talloze sociale bewegingen. Geeft les in 'Peace, Justice and Conflict Studies' aan de DePaul University in Chicago. Publiceerde een reeks boeken over geweldloosheid.
154) Elena Vilenskaya (1955). Russische vredesactiviste en mede-oprichtster van 'Huis voor Vrede en Geweldloosheid' gericht op vredeseducatie. Wordt ondersteund door Pax Christi Internationaal.
155) Liu Xiaobo (1955 – 2017). Chinese docent literatuur, dichter en mensenrechtenactivist. Bracht vele periodes in de gevangenis door. Kreeg in 2010 de 'Nobelprijs voor de Vrede' voor zijn "lange en vreedzame strijd voor fundamentele mensenrechten in China".
156) Sri Sri Ravi Shankar (1956). Indiase spirituele leider van de 'Art of Living'-beweging (1981).
157) John Dear (1959). Katholieke priester, zeer actief voor de vredesorganisatie Pace e Bene. Vredestichter, organisator, docent. Publiceerde ong. 40 boeken. Div. malen genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede.
158) Rigoberta Menchú (1959). Guatemalteekse vredesactiviste en politica.
159) James Twyman (ca.1963). Filmmaker, schrijver en spiritueel vredestroubadour.

160) Daoud Nassar (1970). Palestijnse landbouwer en Lutheraanse vredesactivist die, nabij Bethlehem het project 'Tent of Nations' begon. Zijn landbouwbedrijf, dat al sinds 1916 familiebezit is, wordt al jaren bedreigd door de Israëlische overheid. Jaarlijks slaan o.a. Europese jongerengroepen er hun tenten op, werken mee op het land, ontmoeten elkaar en Palestijnse jongeren.
161) Leymah Gbowee (1972). Vredesactiviste uit Liberia die o.a. de 'Women of Liberia Action for Peace' organiseerde, welke er in 2003 voor zorgde dat de Tweede Liberiaanse Burgeroorlog beëindigd werd. Ze ontving in 2011 de VredesNobelprijs.
162) Ricken Patel (1977). Canadese oprichter (in 2007) van AVAAZ dat uitgroeide tot "het grootste en machtigste online activistennetwerk ter wereld", aldus de Britse krant 'The Guardian', met 54 miljoen deelnemers uit 194 landen (sept.2019).
163) Rivera Sun (1982). Amerikaanse schrijfster, activiste en trainster. Pleitbezorgster voor vrede en sociale gerechtigheid.
164) Beatrice Fihn (1982). Zweedse juriste. Sinds 2015 directrice van ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) welke in 2017 de Vredesnobelprijs kreeg.
165) Malala Yousafzai (1997). Pakistaanse kinderrechten-activiste. Strijdt al vanaf haar 11e voor onderwijs voor alle kinderen. Overleefde in 2012 een moordaanslag door de Taliban. Kreeg in 2014 de Nobelprijs voor de Vrede.
166) Geweldloze Kracht in u / jou. De Levens- en ZijnsKracht die in ieder van nature aanwezig is.

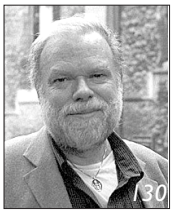

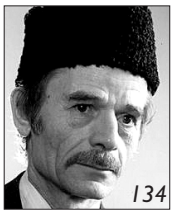
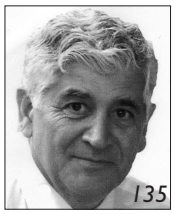

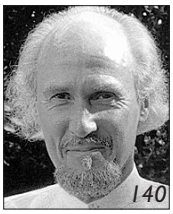

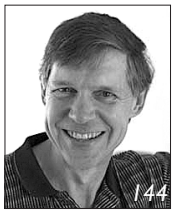

"Een persoon geweld aan doen,
deze verwonden of doden,
is hetzelfde als de Geest van God
geweld aan doen
die in ieder menselijk wezen leeft.

Geweldloosheid
betekent niet passiviteit.

Nee, het is de meest uitdagende,
creatieve en moedige manier van leven
en het is de enige hoop
voor de Wereld."

Máiread Corrigan-Maguire

(foto 138 / bron: pag. B.1.10)

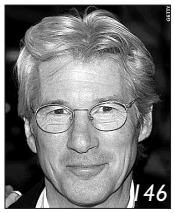
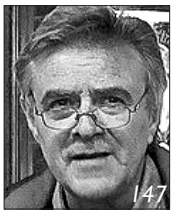

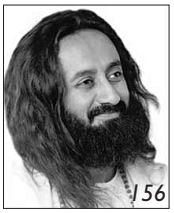

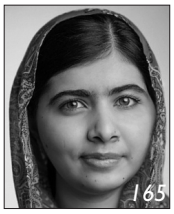

Nobelprijs voor de Vrede

De volgende, van de hier genoemde 165 personen, alsmede 2 organisaties, hebben de Nobelprijs voor de Vrede ontvangen (jaar / naam / foto): 1905 – Bertha von Suttner (42); 1931 - Jane Addams (43); 1946 - Emily Greene Balch (45); 1960 - Albert Luthuli (75); 1964 – Martin Luther King (102); 1976 – Betty Williams (133); 1976 - Máiread Corrigan-Maguire (138); 1977 – de organisatie Amnesty International (92); 1980 - Adolfo Perez Esquivel (111); 1984 – Desmond Tutu (108); 1989 – Dalai Lama (118); 1992 – Rigoberta Menchú (158); 1997 – Jody Williams (149); 2003 – Shirin Ebadi (142); 2004 – Wangari Maathai (126); 2010 – Liu Ziaobo (155); 2011 - Leymah Gbowee (161);2014 – Malala Yousafzai (165); 2017 – ICAN: International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (164)..

Bronvermelding pag. B.1. t/m pag. B.9 :

- *Citaat binnenzijde voorkant staat op de achterkant van het boek van: Kurt Titze, Keine Gewalt gegen Mensch Tier Pflanze. Worte des Furtbereiters Mahavira. Verlag Clemens Zerling, Berlin – 1993, ISBN 3-88468-054-4*
- *'Vrede als Daad' – deel I en II; Bart de Ligt; Arnhem (Nederland) – 1931 / 1933.(Zie foto 57.)*
- *'Varieties of Pacifism'; Peter Brock; Syracuse / New York – 1998; ISBN 0.8156.8124.0.*
- *'Protest, Power and Change; An Encyclopedia of Nonviolent Action from ACT-UP to Women's Suffrage'; Editors: Roger S.Powers, William B.Vogele; Garland Publishing, New York / London, 1997; ISBN 0.8153.0913.9.*
- *'War and Peace in the World's Religions'; John Ferguson; London – 1977; ISBN 0.85969.123.3.*
- *'The Pacifist Conscience'; Editor: Peter Mayer; Chicago – 1967.*
- *'The Power of the People – Active Nonviolence in the Unites States'; R.Cooney, H.Michalowski; Culver City / California – 1977; ISBN0.915238.06.3*
- *'The Struggle for Humanity; Agents of Nonviolent Change in a Violent World'; Majorie Hope, James Young; Maryknoll / New York – 1977; ISBN 0.88344.331.7.*
- *'Nonviolence in America'; Editors: Staughton Lynd & Alice Lynd; New York – 1995; ISBN 1.57075.010.6.*
- *' In the Footsteps of Gandhi; conversations with spiritual social activists'; Catherine Ingram; Berkeley – 2003 (rev.ed.); ISBN 1.888375.35.3.*
- *The Oxford 'International Encyclopedia of Peace' (2010) geeft (via 4 delen en totaal ong. 2700 pag., gedurende 6 jaar tot stand gekomen) uitgebreide informatie over de geschiedenis, opvattingen, gebeurtenissen, acties, organisaties met betrekking tot 'actieve geweldloosheid' en de daarbij betrokken personen. Deze 'Vredes-Encyclopedie' werd onder leiding van Nigel J.Young (zie 124) en een team van 13 medewerkers samengesteld, mede op basis van de bijdragen van 420 onderzoekers uit de gehele wereld. Nigel Young droeg de Encyclopedie op aan Peter Brock (zie 90).*
- *'Wikipedia', waar over bijna alle hier vermelde personen informatie te vinden is.*

Bronvermelding bij citaten:

B.1.1 Mahavira: Kurt Titze, 'Keine Gewalt gegen Mensch Tier Pflanze. Worte des Furtbereiters Mahavira' pag.39-40. Verlag Clemens Zerling, Berlin – 1993, ISBN 3-88468-054-4. Zie ook: 'The Jains", Paul Dundas , page 41-42, Routledge, New York – 2002, ISBN 978-0-415-26606-2.

B.1.3 Bertha von Suttner: The Oxford 'International Encyclopedia of Peace', Volume 4, Page 140.

B.1.5 Peace Pilgrim: achterkant van het boek 'Peace Pilgrim. Her Life and Work in Her Own Words'

B.1.7 M.L.King: Stride Toward Freedom (Harper and Row, pp. 83-88, 1958). Overgenomen uit: 'The Nonviolent Live', John Dear, pp. 110-113, Pace e Bene Press, USA, 2013, www.paceebene.org .

B.1.9 Mairead Corrigan-Maguire: "The Nonviolence of the Brave", 'Patterns in Reconciliation' nr.5, IFOR - Alkmaar (1999).

KEUZE VAN DEZE PERSONEN

Bij de keuze van deze personen, in volgorde van hun geboortejaar, is er naar gestreefd om qua tijd, land en achtergrond een bepaalde spreiding te krijgen. En: omdat in ieder mens de geweldloze kracht, als Levens- en ZijnsKracht, van nature aanwezig is, werd 166 opgenomen.

Tevens hebben, bij de keuze van de genoemde personen, de volgende criteria meegespeeld:

1. Dat zij zich in belangrijke mate, in woord en daad, hebben uitgesproken en ingezet voor een geweldloze benadering of belangrijke aspecten daarvan hebben ingebracht (*). *(Onder een geweldloze benadering wordt verstaan: het omgaan met zichzelf, anderen en het omringende op een vreedzame, respectvolle, verbindende en zorgzame wijze en niet reagerend via fysieke kracht maar vanuit innerlijke kracht.)*
2. Een bepaalde mate van (historische) betekenis of (internationale) bekendheid hebben, vanwege hun getuigenis, inzet, werk en/of publicaties.
3. Leven vanuit een oprechte en menswaardige instelling.

(*) Personen die in de eerste fase van hun leven een vredelievende instelling hadden, maar zich daarna verbonden aan geweldsmethoden zijn niet opgenomen, hoe belangrijk ze ook geweest kunnen zijn. Het gaat hier niet om de 'belangrijkste' of 'invloedrijkste' personen, maar om degenen die zich al van jongs af aan, of tijdens de eerste fase van hun leven, in belangrijke mate **losgemaakt** hebben van het gebruik of het bevorderen van geweld ('beschadiging' en / of 'aantasting van primaire levensbehoeften en welzijn') en dit hun verdere leven uitdroegen. Dit ter inspiratie en de toepassing ervan in de praktijk. [Over alle vermelde personen zal op de website van het handboek (gaandeweg) uitgebreidere informatie gegeven worden.]

KWAN YIN ('GUAN YIN')

GODDELIJKE MOEDER VAN DE LEVENSENERGIE

Volgens de overleveringen heeft Kwan Yin ongeveer 4600 jaar geleden als kluizenares geleefd op het eiland Pu To Shan, ten oosten van de Chinese stad Shanghai. Haar naam (in het Engels 'Guan Yin') betekent: 'die geluiden ziet' – zij neemt alle gebeden en hartekreten waar die tot haar gericht worden. Door haar bovennatuurlijke vermogens werd zij wijd en zijd bekend en vereerd. Jaarlijks gaan miljoenen mensen op bedevaart naar het eiland. In ontelbare huizen is haar beeltenis aanwezig, evenals in duizenden tempels en kloosters.

Kwan Yin, ca.2600 v.o.j.

Dienstbaar aan ieder

Kwan Yin was een prinses van geboorte, maar wars van alle wereldse pracht en praal verkoos ze een ascetisch leven te leiden om in de diepste stilte van de natuur tot zelfloutering te komen. Zonder haar verblijfplaats te verlaten kon ze van grote afstand mensen beschermen en bijstaan in alle situaties van nood, zorgen en verdriet. Die macht kwam uit haar hart, dat altijd innig begaan was met alle lijden van haar medeschepsels hier op aarde. Ze maakte zich in alle eenvoud dienstbaar langs de weg van liefde, barmhartigheid en zelfverloochening. Zo werd ze als lichtend voorbeeld genoemd Kwan Yin Te Tao: *Kwan Yin die in overeenstemming heeft geleefd met de natuur van het absoluut pure en daardoor de eenwording heeft volbracht met het Al-volkomene.*

Universeel en onsterfelijk

Vanaf de oudste tijden komt de goddelijke moederfiguur bij vele volken voor. Zij is de grote levensziel die men liefheeft en aanbidt om haar onbaatzuchtig medeleven in het lief en leed van de mens; haar eindeloos mededogen voor menselijke dwalingen en haar onbeperkte macht om te helpen en te beschermen in tijden van nood. Zij is de verpersoonlijking van de energie die het leven voortbrengt en behoedt: de essentie van geweldloze kracht. Haar 'aanroepen' is contact met haar maken. Woorden zijn hoorbare verklankingen van gevoelens en gedachten. Worden ze uitgesproken, hardop of stil in zichzelf, dan treedt de verborgen kracht in werking. Vaak gebeurt dit in de vorm van een gebed. In de westerse wereld heeft de heilige maagd Maria eenzelfde betekenis. Haar evenbeeld is de 'zwarte Madonna', volgens de oudste tradities afgebeeld met een kind op haar schoot. Nergens staat aangetekend wat Kwan Yin en Maria tijdens hun aardse leven gezegd zouden hebben om mensen te vermanen of te bekeren of om een nieuwe leer te verkondigen. Geen wegwijzerij, geen oordeel, geen eis. Niets van dit alles! 'Dit is hun onsterfelijkheid.'

Naamgeving

Toen, rond 400 n.o.j., het Boeddhisme zich in China ging verspreiden versmolt deze nieuwe traditie zich met de overleveringen uit de inheemse volksreligie. Zo gebeurde het dat de mannelijke 'bodhisattva van mededogen' Avalokitesvara ('kijkend naar geluiden'), uit de Sanskriet-geschriften van de Mahayana*, vereenzelvigd werd met de heilige moeder Kwan Yin ('die geluiden ziet'). Vanwege de identieke betekenis van beide namen konden de mensen maar moeilijk wennen aan de mannelijke verschijningsvorm van hun heilige Moeder. Zo kwam men ertoe om Avalokitesvara af te beelden als 'de vrouwelijk Kwan Yin', onder de erkenning van de Chinese boeddhistische leermeesters, dat zij een incarnatie van hem was. In Indonesië noemt men haar Kwam Im, in Japan Kannon, in Korea Kwan She Um, in Thailand en Vietnam Quan Am. Aan de Zeedijk (Amsterdam) staat de eerste en enige boeddhistische tempel in Europa waar Kwan Yin centraal staat.*
*(*Bodhisattva: wezen van wijsheid welke allen helpt verlossen uit hun gevangenschap van onwetendheid.* ***Onwetend zijn zij die niet weten dat ieder een kracht in zich kan ontwikkelen in de richting van opperste harmonie.*** *Mahayana: een van de belangrijkste Boeddhistische geschriften. Betekenis van de naam: 'het grote voertuig' ….. tot 'verlossing' / 'bevrijding' van ieder.)*

Bron: Chen-niang, *'Kwan Yin, de goddelijke moederfiguur in de Chinese volksreligie',* Uitg.Ank-Hermes bv, Deventer – 2005, ISBN 90.202.8352.9.

ACHNATON

HIJ DIE ATON, DE MILDE GOD VAN VREDE, BEHAAGT

Kenmerkend voor het oude Egypte was de verering van de zonnegod. Vanaf ongeveer 2500 v.o.j. was dat Ra, later werd dat Amon, wat rond 1600 v.o.j. versmolt tot Amon-Ra. Onder Achnatons vader Amenhotep III, die regeerde van ong. 1388 – 1351 v.o.j., veranderde dit. Mede onder invloed van diens hoofdvrouw Tii, van Syrisch-Semitische afkomst, werd de zonnegod Aton ('God') naar voren geschoven. Die kwam overeen met haar eigen zonnegod Adonai, de weldoener aller volken. Vanuit haar sterk doorwerkende matriarchale traditie werd zij spoedig de geniale 'Grote Koningin' die aan het hof de leiding had.

Zon als wereldschepper

Toen in 1351 v.j.o. haar 15-jarige zoon als Amenhotep IV op de kroon kwam, breidde zijn moeder, die grote invloed op hem had, haar macht verder uit. Op zijn 19e veranderde hij zijn naam in 'Achnaton': 'Hij die Aton behaagt' (ook soms als 'Ichnaton' of 'Echnaton' geschreven). Zijn moeder en zijn echtgenote, een nichtje van zijn moeder, inspireerden hem om Egypte's godsdienst met zijn wereldpositie in overeenstemming te brengen. De jonge farao voelde zich hier zeer toe aangesproken. In een gedicht roemde hij de Zon als wereldschepper, die het gedierte in het veld, de vissen in rivieren en zee, en de vogels in de lucht doet leven, het zaad schept in de man, het kind in de moederschoot voedt, het kuikentje in het ei.

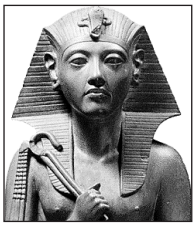

Achnaton
(ca.1366-1333 v.o.j.)

Achnaton

Achnaton had een gevoelige, dromerige natuur, innig gelukkig in zijn familieleven. Hij interesseerde zich meer voor filosofie en theologie dan voor veroveringen en staatsaangelegenheden. Hiertoe gemotiveerd door zijn moeder wilde hij een einde maken aan het veelgodendom van de Egyptenaren. In samenhang hiermee moest de macht van de priester-hiërarchie, die steeds meer geld van de staat opeiste, gebroken worden. Het zal duidelijk zijn dat de priesterkaste, voor wie de god Amon centraal stond, zich hier fel tegen verzette.

Aton, de goedheid zelf

De god Aton werd nooit als beeld voorgesteld maar gesymboliseerd door de zonneschijf, waarvan de levenwekkende stralen alle eindigden in een uitgestrekte hand. Hij was de goedheid zelf, de milde god van de vrede, 'de liefdevolle vader van al wat hij geschapen had'. Zijn liefde reikte tot aan het nietigste levende wezen. 'Gij zijt Aton, gij leeft eeuwig….. Gij zijt geheel alleen en (toch) leven miljoenen wezens door u en ontvangen van u de levensadem voor hun neusgaten.' Zijn verering ging zo ver dat hij besloot een schitterende tempelstad voor Aton te bouwen, die tevens de residentie van de koning werd: Achetaton ('de horizon van de god Aton'), het huidige El Amarna. Hoewel dit van korte duur bleek, woonden er naar schatting 50.000 mensen in de nabijheid van de farao en zijn gevolg. Want: plotseling overleed Achnaton op 33-jarige leeftijd. Er zijn sterke vermoedens dat hij door aanhangers van de Amon-cultus is vermoord. Het feit dat met het ongedaan maken van zijn daden vrijwel meteen na zijn dood begonnen werd, wijst op een gecoördineerde actie. Twee jaar na zijn dood werd de stad Achetaton door zijn opvolger Toetanchamon verlaten.

Betekenis

Hoewel aan de schaduwzijde van zijn bewind, de vervolging van aanhangers van de Amon-dienst en het verwoesten van hun tempels, niet voorbijgegaan kan worden (al is het de vraag of hem dit kan worden aangerekend, gezien het feit dat zijn moeder het bewind voerde en Achnaton als een zachtaardige dromer gekenschetst werd), is zijn optreden, en zijn persoonlijke invulling daarvan, zeker niet zonder betekenis. Behalve het gegeven dat hij naar een monotheïstische religie streefde (die waarschijnlijk door de Joodse religie, en later door Christendom en Islam, werd overgenomen), God ervoer als een weldoener van ieder, oorsprong en beschermer van alle leven, én een God van Vrede, sluit geheel aan bij de zienswijze van velen die een vredevolle cultuur nastreven. Ook spreken we over 'zondag', de dag waarop het religieuze, en aandacht voor elkaar en onszelf, centraal zou dienen te staan. (In de Romeinse tijd was deze dag aan de zon en de Godin Sól / zon gewijd.) Een mogelijke verbindingslijn met Mozes, via wie de Tien Geboden alom bekend werden – maar soortgelijke geboden ook in het oude Egypte circuleerden – zou ook gelegd kunnen worden.

Bronnen: B.de.Ligt, *Vrede als Daad* – deel 1, pag. 94 – 100, Arnhem – 1931. *Sesam Wereldgeschiedenis – deel 1*, pag.43-49, Baarn. Internet.

MOZES

DE TIEN GEBODEN

Mozes leefde, volgende de overleveringen, omstreeks 1250 v.o.j. zoals doorgaans wordt aangenomen. Als baby van Levitische ouders, levend onder Egyptische onderdrukking, werd hij te vondeling gelegd. Hij groeide, aldus het verhaal, aan het hof van de farao op, maar kreeg later van God de opdracht zijn volk uit de slavernij te bevrijden en naar het land Kanaän te brengen ('het beloofde land', dat al aan Abraham was toegezegd, gelegen ten westen van de Jordaan, het huidige Palestijns/Israëlisch grondgebied). Door de Sinaï-woestijn trekkend verschenen bij de berg Horeb de Tien Geboden op stenen tabletten.

Omstreden

Terecht kan de vraag gesteld worden of Mozes wel tot de inspirators van de geweldloze beweging gerekend kan worden. Wat dat betreft zou zijn broer Aäron, die hogepriester was en, samen met hun zus Mirjam, Mozes bij zijn missie hielp, hiervoor meer in aanmerking komen. Aäron was een geliefd man, stond open voor onderhandelingen en was een vredestichter. Door sommigen worden Mozes allerlei vormen van geweld toegedicht, die vooral gebaseerd zijn op de afkeer welke in Juda (het zuidelijke deel van Kanaän, waar men Abraham vereerde) tegen hem bestond. In het noordelijk deel Israël was Mozes juist de grote voorvader. (Zie kader.) Vanuit historisch-wetenschappelijk onderzoek wordt echter zeer betwist of Mozes wel als persoon bestaan heeft. Hoe het ook is, de 'Tien Geboden' blijven verbonden met Mozes en hebben, vooral dankzij de Joods-Christelijke religie, grote invloed gehad op de leefregels van de samenleving. Wel is het zo dat oudere variaties al in het vroege Egypte bekend waren. Vanuit een geweldloze visie is en blijft het echter bijzonder dat al zoveel duizenden jaren geleden dergelijke leefregels zijn ontstaan. Hier volgt een korte versie van de 'tien geboden'.

Mozes (ca.1250 v.o.j.)

De Tien Geboden

1. Vereer geen andere goden.
2. Misbruik de naam van God niet.
3. Eerbiedig de zondag en hou hem in ere.
4. Eer uw moeder en uw vader.
5. Dood niet.
6. Pleeg geen overspel.
7. Steel niet.
8. Leg geen valse getuigenis af.
9. Begeer niet de partner van een ander.
10. Begeer niet de eigendommen van een ander.

Historische situatie

Rond 3000 v.o.j. zwermden veeteelt bedrijvende nomaden uit over het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Ze werden Semieten genoemd, naar hun stamvader Sem, de zoon van Noach. Omstreeks 2000 v.o.j. trok Abraham met zijn stam vanuit Ur (Oer) in Mesopotamië (het huidige Irak) naar Kanaän (het huidige Israël). Zijn zoon Isaäk groeide uit tot een zeer rijke nomadenvorst, terwijl kleinzoon (van Abraham) Jakob (die tevens de naam 'Israël'' = 'strijder van God' droeg) zoveel macht kreeg dat hij Kanaän onder zijn 12 zonen (Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali, Gad, Aser, Issakar, Zebulon, Jozef, Benjamin) kon verdelen. Zij werden de vaders van Israëls 12 stammen. Mogelijkerwijs kwam een deel van de bevolking, door hongersnood gedreven, in Egypte terecht waar zij lange tijd leefden en rond 1250 v.o.j. door Mozes teruggebracht werden naar Kanaän. Omstreeks 1000 v.o.j. voldeed het stamverband niet langer en vormde men twee koninkrijken: 4 stammen in het zuiden vormden Juda (verbonden met de naam 'Jood'), met als hoofdstad Jeruzalem; zij beschouwden zich afstammelingen van Abraham; de andere stammen in het noorden vormden Israël waar men in Mozes hun voorvader zag. Verzet tegen het oprukkende Assyrië werd Israël in 732 v.o.j. noodlottig en een opstand, 10 jaar later, had rampzalige gevolgen. Juda bleef gespaard omdat naar het advies van de profeet Jesaja geluisterd werd. (Zie B.2.4: Jesaja.)

Bronnen: Karen Armstrong, *De Bijbel*, pag.17 – 25, Amsterdam – 2007; Internet. Encyclopedie.

JESAJA

ZIJ ZULLEN DE OORLOG NIET MEER LEREN

Als profeet aan het hof van de koning van Juda had Jesaja veel invloed. In zijn tijd werden het Koninkrijk Juda en het Koninkrijk Israël bedreigd door het oorlogszuchtige Assyrië. (Zie kader.) Via een bondgenootschap met Egypte en andere staten zouden ze deze dreiging misschien kunnen voorkomen, maar Jesaja hamerde erop dat Juda zijn vertrouwen moest stellen op God, en niet op bondgenootschappen met andere staten. Dat kon alleen maar tot oorlog en verwoesting leiden. Toen Israël (in 732 v.o.j.) wel tot het bondgenootschap toetrad bezette Assyrië het land. Na een nieuwe opstand in 722 v.o.j. verwoestte Assyrië de hoofdstad Samaria en voerde de heersende klasse weg. Juda, dat een Assyrische vazalstaat was geworden, bleef ongemoeid. Zo werd Jesaja **"een der eersten die het heldhaftig waagde de vicieuze cirkel van het krijgsgeweld te breken,"** ***schreef Bart de Ligt. (1)***

Nieuw bewustzijn

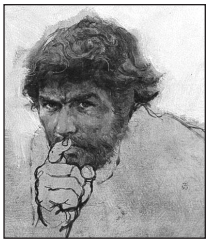

Jesaja
(765 – 695 v.o.j.)

Ongetwijfeld werd Jesaja beïnvloed door zijn tijdgenoot uit het Koninkrijk Israël, de profeet Amos. Die had de totale ondergang van zijn volk voorspeld omdat men Jahweh ontrouw geworden was. De naam Jesaja (afgeleid van het Hebreeuwse *'Jesja'jahoe*) betekende dan ook 'redding van God'. Jesaja zag die ondergang, die zich zou voltrekken via een reeks politieke crisissen, als een periode van loutering waaruit slechts een deel van het Joodse volk tot werkelijke volvoerder van Israëls taak zou uitgroeien. Met een groep geestverwanten stichtte hij een soort 'profetische partij'. Deze kring beschouwde zich steeds meer als vertegenwoordiger van de hoogste kosmische-maatschappelijke orde, waartoe niet slechts de Joden, maar alle volken van de aarde waren geroepen. Er zou een nieuw wereldomvattend bewustzijn ontstaan.

Vredevolle Samenleving

Alleen als men God volgt zal er vrede op aarde komen, stelde hij. In het boek Jesaja, onder IX 1-5 zegt hij dan ook: …het volk dat in duisternis ronddoolt ziet een schitterend licht…..u hebt het volk weer groot gemaakt, diepe vreugde gaf u het….het juk dat op hen drukte…de zweep van de drijver…u hebt ze verbrijzeld…iedere laars die dreunend stampt en elke mantel waar bloed aan kleeft, ze worden verbrand, een prooi van het vuur. Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbaarlijke Raadsman, Goddelijke Held, Eeuwige Vader, Vredevorst. Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen. (2) Alle volken zullen zich daartoe aangesproken voelen en vele natiën zullen zeggen….laten we naar het huis van God gaan, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen…..***dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren.*** (Jesaja II 3-4.) (3) Vooral deze laatste regels vormen een blijvende inspiratie voor hen die via vredevolle beginselen, middelen en methoden tot een vredevolle samenleving willen komen.

Historische situatie

Het verband van 12 stamgebieden, door Jakob (die tevens de naam 'Israël' = 'strijder van God' droeg) omstreeks 1900 v.o.j. onder zijn 12 zonen verdeeld (zie 'historische situatie' op pag. B.2.3: Mozes), voldeed omstreeks 1000 v.o.j. niet langer. Men vormde twee koninkrijken: 4 stammen in het zuiden vormden Juda, met als hoofdstad Jeruzalem; zij beschouwden zich afstammelingen van Abraham; de andere stammen in het noorden vormden Israël, met als hoofdstad Samaria, waar men in Mozes hun voorvader zag. Na de bezetting van Israël (732 v.o.j.) en vernietiging (722 v.o.j.) door Assyrië (waarvan het kerngebied in het huidige Irak lag) had Juda zich, vanwege haar verstandige optreden, als vazalstaat kunnen handhaven. Na een onbezonnen opstand in 701 v.o.j. tegen Assyrië werd Jeruzalem echter bijna volledig verwoest, alsmede het platteland. Juda werd teruggebracht tot een armzalig rompstaatje. Bij dit alles dient in ogenschouw genomen te worden dat dit gebied van het Midden-Oosten duizenden jaren een speelbal geweest is van naar overheersing strevende volken, zoals: Semieten, Israëlieten, Egyptenaren, Babyloniërs, Assyriërs, Perzen, Macedoniërs, Grieken, Romeinen, Kruisvaarders, Turks-Ottomanen.
Na Wereldoorlog I werden in het Ottomaanse Rijk de volgende staten gevormd: Irak, Libanon, Palestina, Syrië en Transjordanië. Deze vielen echter, tot Wereldoorlog II, onder Franse en Britse invloedssferen.

Bronnen: (1) Karen Armstrong, *De Bijbel*, pag.17 – 25, Amsterdam - 2007 en B.de.Ligt, *Vrede als Daad – deel 1*, pag. 113 – 119, Arnhem – 1931. (2) naar 'De Nieuwe Bijbelvertaling', Jesaja 9 (zie: www.biblija.net). (3) naar 'Vertaling Nederlands Bijbelgenootschap – 1951', Jesaja 2 (zie: www.biblija.net). Encyclopedie en internet.

LAO TSE

"HET IS VERSTANDIGER EEN KAARS AAN TE STEKEN DAN TE KLAGEN OVER DE DUISTERNIS"

De Chinese filosoof Lao Tse (ook wel Lau-tsuh of Laozi) wordt beschouwd als de grondlegger van het taoïsme. Hij zou de schrijver van de Tao Te Ching zijn, hoewel algemeen aangenomen wordt dat in latere periodes stukken zijn toegevoegd, tot ze rond 300 v.o.j. op schrift werden gesteld. Tao betekent 'Weg', namelijk de Weg die men in het leven kan volgen, gebaseerd op deugdzaamheid en een eenvoudig leven in harmonie met de natuur om uiteindelijk tot de mystieke vereniging met het Absolute (Tao) te komen. Tao is het ondeelbare en onbeschrijfbare principe waaruit alles voortvloeit. Tao Te Ching ('Boek van Weg en Deugd') gaat over hoe juist te handelen in het leven en geeft uitleg over ons bestaan. (Omdat Tao Te Ching uitgesproken wordt als 'Daodejing' wordt ook wel het woord 'daoïsme' gebruikt, wat dus identiek is aan 'taoïsme'.)

Belangrijke Tao-begrippen

Tai Chi (of: Tai Ji): het hoogste uiterste. Het is het oneindige en fundamentele principe van evolutie en zelf-organisatie, de eenheid van Yin en Yang, welke elkaar aanvullen, en daarmee de eenheid van het hele bestaan vormen. ***Wu Xing***, het harmonische systeem van de vijf elementen: hout, vuur, aarde, metaal, water. Het systeem omschrijft de samenhang tussen elementen, processen of fasen, bijvoorbeeld: hout/lever/lente; vuur/hart/zomer; aarde/milt/nazomer;metaal/longen/herfst; water/nieren/winter.

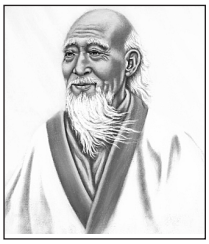

Lao Tse (ca.604-507 v.o.j.)

Wu wei: het niet-doen (niet te verwarren met: niets doen) of 'loslaten'. Een taoïst probeert zich niet te verzetten tegen de loop der dingen, maar daar wel bewust in mee te gaan. Men is niet gehecht aan de resultaten van de activiteit die men onderneemt maar men pakt wel alles aan wat men als taak of (levens)opdracht dient te volbrengen. Het uiteindelijke doel van "wu wei" is het streven naar een evenwichtige situatie om zodoende, zacht en onmerkbaar, in harmonie te geraken met het zelf, anderen, en de omgeving. "Zoals bomen groeien; ze groeien zonder groei na te streven." Het doel van spirituele groei van de mens is om tot 'natuurlijk' (ongedwongen) gedrag te komen; te 'zijn' en te handelen vanuit je oorspronkelijke harmonische en op eenheid gerichte natuur: het wezen van het leven. Dat is 'geweldloosheid': steeds verder loskomen van de verstoring die in het menselijk samenleven met 'geweld' aangeduid kan worden, en die je verwijdert van je oorsprong. Dan neemt 'zijn' toe: waardoor pure levenskracht ontstaat. (Zie ook pag.D.1.1.)

Vrede als grond en doel van alles

De wereldopvatting van Lao Tse is evenzeer ontvankelijk als dynamisch, passief als actief, universeel als individualistisch. Het geeft een diepe en universele kijk in 'geweldloze kracht'. Innerlijk geopend zijn voor het ritme van de kosmos, om het uitwendig leven daaraan voortdurend te kunnen aanpassen. Een universeel-scheppend ritme, door alle schijnbare harmonieën en disharmonieën heen. En dit met als grond en doel van alles: vrede. Hij wilde dat kwaad met goed aangepakt zou worden: **wees goed voor wie goed is, maar wees ook goed voor wie niet goed is want zo versterk je de goedheid.** Anderzijds bestreed hij de weelde van de rijken. Ook verzette hij zich tegen de ellende waar het volk onder gebukt ging en verachtte de oorlog en zijn onontkoombare cirkelgang. Wapenen zijn instrumenten van onheil…..wie Tao bezit laat er zich niet mee in. "In het heelal overwint het allerzachtste het allerhardste……niets ter wereld is zachter en zwakker dan het water, en toch is er niets dat het breken van wat hard is overtreft. Het zachte overwint het harde, het zwakke het sterke." Maar hoezeer hij alle geweldsmaatregelen ook verachtte, en zich nadrukkelijk verzette tegen de aanvalsoorlogen en de agressieve geest van de grote staten, een werkzaam alternatief ter verdediging van hun aanvallen had hij nog niet. En dus vond hij dat kleine staten zich tegen veroveraars gewapend moesten kunnen verdedigen. Toch doorzag hij wel degelijk de betrekkelijkheid hiervan, omdat een kleine staat weinig weerstand kan bieden aan de agressieve politiek van een groot land. Daarom gaf hij kleine staten het volgende advies, dat geheel in lijn met de Tao was: laat je land bezetten door de machtige tegenstander en bouw je macht van binnenuit op. "Zo kan een klein land bezit nemen van een groot land."

yin/yang-symbool

Bronnen: B.de.Ligt, *Vrede als Daad – deel 1*, pag. 59 - 65, Arnhem – 1931. Internet o.a.: Wijsheden van Lao Tse.

PYTHAGORAS

EEN BRUG NAAR DE ANDER

De wiskundige, filosoof en hervormer Pythagoras werd geboren op het Griekse eiland Samos. Hij reisde naar Azië en Egypte om kennis te maken met die culturen. Omstreeks 530 v.o.j. vestigde hij zich in Croton, een havenstad aan de Zuid-Italiaanse kust. In die tijd was dit zuidelijk deel van Italië gekoloniseerd door Griekenland. In Croton stichtte hij een filosofische broederschap. De leden leefden sober, verdiepten zich in wijsgerige en religieus-zedelijke vraagstukken en muntten uit door zelfbeheersing en welwillendheid. Het goddelijk heil bestond volgens hen in het "voegen van geest en gemoed naar de harmonische wetten, die het Al regeren". Hier vindt men reeds de eerste sporen van het geloof in een ongeschreven Natuurrecht, dat gebaseerd is op de grondgedachte dat er een menselijke natuur bestaat en dat ook de samenleving berust op een natuurlijke ordening

Samen winnen

Pythagoras droeg altijd witte kleding als symbool van eenvoud en zuiverheid van het leven. Hij en zijn aanhangers verwierpen het gebruik van alcohol en toonden een grote liefde voor de dieren, op basis waarvan ze ook vegetariërs waren. (Zie kader) Hun religieuze ethiek legde de grondslag voor de hoogste vormen van moraal: de mensheid is volgens hen, ondanks alle verschillen van ras en gewoonten, één wezenlijke eenheid. Mannen en vrouwen waren aan elkaar gelijkwaardig. In hun 'Gulden Verzen' stond dat 'de wet kwaad met kwaad vergeldt', maar dat het hoger is belediging en onrecht te verdragen, haat en wraak te vermijden, en tweedracht zelfs door toegeven te ontwijken. Oorlogsvoering zou, mocht dit toch voorkomen, alleen zo gevoerd worden 'als een mens met een mens strijdt'. Maar daar liet hij het niet bij. Hij ontwikkelde onder andere ook een soort schaakspel dat niet gericht was op elkaar verslaan maar op 'samen winnen' en 'elkaar tegemoet komen'. Zo leerde hij zijn studenten harmonisch samen te werken, gericht op het bereiken van een constructief doel.

Pythagoras
(ca.570 – 507 v.o.j.)

Betekenis

Aanvankelijk speelden de 'pythagoreans' een belangrijke rol in het openbare en politieke leven. In de 'Raad van Duizend', welke de stad bestuurde, hadden ze een aanzienlijke invloed. Degenen die hun eigen invloed steeds verder zagen verminderen gingen zich tegen hen teweer stellen. In toenemende mate werden ze, vanwege hun afwijkende opvattingen, niet alleen beledigd en gehoond, maar zelfs meermalen slachtoffer van wrede vervolgingen. Onder druk van de bevolking moest Pythagoras zelfs de stad verlaten. Het gebouw van de orde in Croton werd een aantal jaren later in brand gestoken, waarbij velen omkwamen. Vervolging kon de leer echter niet meer onderdrukken en verspreidde zich snel.

Metapontum

Pythagoras had zich inmiddels gevestigd in Metapontum, eveneens een havenplaats in Zuid-Italië, maar dan ten oosten van Croton. Het lag bovendien aan de monding van twee rivieren. Vandaar waarschijnlijk de naam Metapontum: 'brug naar de overzijde', een naam die omstreeks 1980 ook gegeven werd aan het vredesspel dat vermoedelijk door Pythagoras werd ontwikkeld. Zijn grote bekendheid dankt hij echter vooral aan zijn wiskundige inzichten, minder aan zijn filosofische en hervormingsgezinde ideeën. Maar voor het streven om tot vreedzaam samenleven te komen bleef hij velen inspireren.

Vegetarisme

Mogelijk is Pythagoras tijdens zijn reis naar Azië geïnspireerd geraakt door het vegetarisme. Kennelijk was dit voor Europa in die tijd zo'n nieuwe opvatting dat het woord 'Pythagoreër' meestal gebruikt werd voor mensen die zich onthielden van het eten van vlees. Omstreeks 1842 werd de term vervangen door het woord 'vegetarisme' dat afgeleid is van het Latijnse begrip "vegetus", wat "levendig, opgewekt, krachtig" betekent. In 1847 werd de 'Vegetarian Society' in Engeland opgericht, met als doel meer bekendheid aan deze leefwijze te geven.

Bronnen:
B.de.Ligt, *Vrede als Daad – deel 1*, pag. 130 – 132, Arnhem – 1931. Internet. (*) Zie pag. E.3.4.